

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

Språkkunskaper och språkförmåga att kommunicera både muntligt och skriftligt är grundläggande för en trygg och säker äldreomsorg. Socialstyrelsen har tagit fram ett stöd för att underlätta och kunna bedöma språkförståelsen.

Språkförmåga i äldreomsorgen

Socialstyrelsens vägledningsdokument om språkförmåga har tagits fram för att man lättare ska kunna bedöma om personalen har tillräcklig språkförmåga för de aktuella arbetsuppgifterna.

Stödet kan också användas som underlag för att ta fram språkutvecklande insatser i syfte att höja språkförmågan.

I vissa kommuner har man tagit fram en sammanställning av aktuella ord inom äldreomsorgen för att på det sättet öka förståelsen och undvika eventuella missförstånd.

Socialstyrelsens dokument innehåller 26 olika kompetensområden och är uppbyggda i två delar:

Kompetensmål

och

Språkförmåga so behövs för att uppnå målen

Kompetensområde 5 har rubriken Etik och delaktighet och innehåller följande frågeställningar:

Kompetensmål

- kunna identifiera och hantera etiska dilemman i den dagliga vården och omsorgen
- kunna beakta patienters och brukares självbestämmande och integritet i den dagliga vården och omsorgen, till exempel vid skötsel av personlig hygien
- uppvisa kunskap om de särskilda förutsättningar som råder vid vård och omsorg av patienter och brukare som har nedsatt beslutsförmåga
- uppvisa kunskap om de särskilda förutsättningar som råder vid vård- och omsorgsarbete i patienters och brukares hem
- kunna skapa förutsättning för patienter, brukare och närstående att vara delaktiga i den dagliga vården och omsorgen

Källa:

Socialstyrelsen: Språkförmåga i äldreomsorgen, Underlag för bedömning och utveckling

Språkförmåga som behövs för att uppnå målen

Det här området kan handla om svåra och känsliga frågor, om etiska dilemman i det dagliga arbetet. Det handlar till exempel om möten med brukare med nedsatt beslutsförmåga och om brukares integritet och självbestämmande vid till exempel skötsel av personlig hygien. Detta förutsätter en förmåga till nyanserad kommunikation med brukaren. Medarbetaren behöver också kunna **föra diskussioner kollegor emellan**. För att kunna hantera etiska dilemman behöver man kunna sätta ord på dem. Här blir det till exempel viktigt att medarbetaren i samtal med såväl brukare som andra medarbetare kan **uttrycka** känslonyanser och lyfta fram den personliga innebörden av händelser och erfarenheter. Diskussionerna om etiska dilemman förutsätter också att medarbetaren **kan följa en diskussion** och i detalj förstå vilka punkter talaren anser vara viktiga samt att hen kan ge återkoppling till och följa upp påståenden och slutsatser för att på så sätt föra diskussionen framåt. Hen kan också behöva kunna **ställa uppföljningsfrågor** för att kontrollera om hen förstått vad en talare ville säga samt få oklara punkter förtydligade.